

SU ŽALGIRIU – UŽ LIETUVĄ!

ŽALGIRIS

Lietuviškiausia yda - pavydas

Pripažintas fotomenininkas, vienas garsiausių šalies portretistų, Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas Algimantas ALEKSANDRAVIČIUS sako, kad bet kuris žmogus vienodai vertas pozuoti tiek angelo, tiek velnio portretui, bet lietuvių tarp kitų tautų lengviausia atpažinti iš drovumo, suvaržytų emocijų ir pavydo ugnelių, rusenančių žvilgsnyje.

Rimvydas STANKEVIČIUS „Respublikos“ žurnalistas

- Kai tikras fotografas nori gero portreto, į ką jis taiko savo objektyvą? Fotografai mėgėjai įsivaizduoja, kad kuo gražesnis, kuo labiau sau nuotraukoje patinka fotografuotasis žmogus, tuo vertingesnis ir pats portretas. Išties šitaip juk turbūt nėra?

- Pirmiausia nereikia užmiršti, ką fotografuoti. Jeigu moterį - visi menai ir giliosios prasmės netenka prasmės. Telieta minėtasis kriterijus - ji pati sau nuotraukoje turi atrodyti graži. Vyriui paprastai svarbesnis yra nuotraukos siužetas nei jo veido bruožų dailumas, todėl jiems įtikti nepalyginti lengviau.

Tačiau aš nesu žmogaus kūno fotografas. Man jo medžiagiškumas apskritai nėra įdomus. Fotografuodamas visuomet taikau sielą, tad ir vertindamas savo darytus portretus pirmiausia žiūriu - pavyko man ta mažutė sielos vagystė ar ne. Deja, kūnas neišvengiamas. Galiu, kaip kad dariau leisdamas albumą apie Žemaitiją, iš peizažų lyg šiukšles išrinkti visus elektros stulpus, bet sielos be kūno nufotografuoti kol kas dar nemoku. Girdėjau šnekų apie specialias technologijas, gebančias fotografuoti žmogaus aurą, bet man tai neatrodo rimta - stengiuosi medžioti ir provokuoti akimirkas, kai ta aura matosi žmogaus veide ar, tiksliau, prasišviečia kiaurai veidą.

Dažnai sakoma, kad bet kurio veido esmė - akys, kad būtent jos yra žmogaus sielos veidrodis, kad apie žmogų kalba jo žvilgsnis, o ne jo bruožai, bet mano darbo patirtis rodo, kad yra ne visai taip, kad ir užmerktos akys yra ne mažiau iškalbingos nei atmerktos.

Manau, kad tie sielos proveržiai, regimi žmogaus veide, iš vidaus jį nutvieskia, ir niekaip neįmanoma pasakyti, ar pastebime šitai iš to žmogaus akių, lūpų, ar veido išraiškos... Bet juk aiškiai matosi, kaip žmogui liūdinti, svajojant ar susikaupus dirbant ūmai kažki kas atsiveria ir veidas tampa iškalbingas.

- O kaip tokias akimirkas galima išprovokuoti?

- Prastas yra tas fotografas, kuris liepia žmogui pozuoti. Pasakyčiau jums: „Nutaisyk protingą veidą“, kokią veido išraišką mėgintumėte išgauti?.. Su tokia me-

todika, manau, didesnė tikimybė sulaukti komišku kadrų negu pagėdaujamų.

Aš elgiuosi kitaip - stengiuosi provokuoti nuoširdžias žmogaus emocijas. Pavyzdžiui, sakau jam: „Jeigu tau Dievas leistų dabar užduoti jam vieną vienintelį klausimą, ko būtent paklaustum?“ Kiekvienas žmogus turi gausybę klausimų Dievui, tad sužinojęs, kad gali užduoti tik vieną, tuoj pat nunyra į save - mintyse ima rinktis tą esminį, kuris gebėtų atsakyti ir į visus likusius... O aš nelaukiu, kol išsirinks, - aš fotografuoju.

Kartais, norint nuplėšti nuo žmogaus veido iš anksto prieš fotoobjektyvą „užsimaukšlintą kaukę“, tenka ir smarkčiau parizi-

vainiui, norėdamas išprovokuoti jo garsiąją ašarą jūsų kurta-me portrete?

- Paprasčiau įsivaizduoti, kad pats mirdamas jis turi galimybę dar kartą pažvelgti savo mamai į akis, atsiprašyti jos, kad ne visada buvo toks, kokį mama norėjo jį užauginti.

- Įspūdinga. Jeigu jau mokate emocijas išprovokuoti, turite žinoti ir žmogaus būsenas, per kurias vienokios ar kitokios emocijos išsiryškina. Poetas Marcelijus Martinaitis kitados rašė, kad megzdama arba skaitydama knygą bet kuri moteris tampa gražuole. Ką veikiančio žmogaus veidas jums paprastai būna iškalbingiausias?

kuoti. Štai ateina koks pripažintas poetas ir, kad ir kaip fotografuočiau, stengiasi išsaugoti veide pasaulio nugalėtojo išraišką, kuri, tiesą sakant, nei tauri, nei iškalbinga. Tuomet netikėtai jį apstulbinu: „Šiaip tu, brole, esi labai geras poetas, na, bet paskutinioji tamstos knyga - nei šis, nei tas.“ Pasaulio nugalėtojo kaukės akimirksniu nebelieka - strimgalviais puolu fotografuoti...

Pamenu, garsaus rusų aktorius Kaliagino po tokio eksperimento teko ilgai atsiprašinėti, įtikinėjant, kad išties man labai patiko tas jo vaidmuo, kurį ką tik dėl gero portreto su žemėmis maišiau, kad man tiesiog gyvo nervo jo veide reikėjo...

- Smalsu tuomet, ką tėkstelėjote aktoriui Gediminui Gird-

fotografuojamojo žmogaus veide skausmo ar nuopuolio, fotografas tegali ieškoti savo skausmo ir nuopuolio, nes kitokio, po teisybei, nė nepažįsta. Juk ar būtų galėjęs Žemaitės kūrinius parašyti žmogus, pats savo rankomis nedirbęs žemės ūkio darbų, nežinantis nei alkio jausmo, nei mėšlo kvapo? Žinoma, ne.

- Kitaip tariant, fotografas niekada nufotografuos tokio broožo, kurio pats neturi?

- Gal ir nufotografuos, bet pats nesupras nufotografavęs. Svarbesni jam bus visai kiti bruožai ir kiti kontekstai.

O dėl būsenų iškalbingumo...

Liūdesys dėl kažko neapibrėžto, ilgesys kažko tolimo ir nepa-

dalykus: rūpestingą mamą, vargu sią su tavimi, fotografavimo dieną kūdroje nuskenusį motociklą, sovietinių paradų gausmo prisodrintą ano meto orą...

- O Lietuvos žmonių veidai, juose dominuojantys bruožai smarkiai pasikeitė nuo sovietmečio laikų?

- Nuotraukos, žinoma, pasakoja apie savąjį metą, bet kalba labiau detalės, interjerai, drabužiai, o ne veidai. Skaitydamas istorinius, filosofinius veikalus, stebėdamas savojo laiko žmones tvirtai įsitikinau, kad žmonija nesikeičia. Ir nieksingų, ir dvasingų veidų būta ir viduramžiais, ir dabar. O kaip portretistas iš patirties dar galėčiau pridurti, kad tas pats žmogus, pats to neįsąjaukdamas, daugybę kartų per dieną „pozuoja“ ir angelo, ir demono portretams.

- O vis dėlto - jeigu paprašyčiau nutapyti žodinį abstraktaus vidutinio lietuvių portretą, be kokių bruožų jis negalėtų išsiversti?

- Lietuvių tarp kitų fotografo akiai lengviausia atpažinti iš drovumo ir santūrumo. Sukaustyta laikysena, nedrąsus žvilgsnis, užgniauzta, sutramdyta emocija... Žvilgsnyje - būtinai - smalsumas. Lūpų linijoje - begalinė kantrybė ir nepalaužiamas atkaklumas. Veide kažkokiu būdu dar turi matytis nuolatinės vidinės kovos pėdsakai. Visi žmonės turi tuos „baltąjį“ ir „juodąjį“ vidinį „aš“, bet lietuvių viduje šie pradai itin dažnai keičiasi vietomis, o tai neišvengiamai atsispaudžia ir jo veide. Nesu fizionomistas, bet net ir aš iš veido raukšlių apytiksliai galiu nuspėti, linksmas tai žmogus ar melancholiškas, ūmus ar lėtapėdis, tad ir vidinę kovą, matyt, išduoda kažkokios veido raukšlelės, nors ir negaliu pasakyti, kurios būtent. Lietuvių portrete, be abejo, turi matytis ir labai stiprus išlikimo genas. Nagi tas pats, kuris mūsų seneliams padėjo Sibire išlikti gyviems, tėvams - atlaikyti sovietmetį, o nūdienos žmonėms - kurti, verslauti, kopti it vijokliams į šviesą, kiekviena kliūtimi kažki kokiū neįtikėtinu būdu įsigudrinant pasinaudoti it atrama ar laipteliu, vedančiu aukštyn.

- Suprantu, kad neigiamų bruožų minėti nesinori, bet be jų portretas juk nebus tikroviškas. Nagi, kuri yda, jūsų nuomone, yra pati „lietuviškiausia“?

- Pavydas. Kitoms valstybėms pavydime įtakos, ploto, turto, klimato, pavydime vienas kitam savybių, likimo, darbštumo, profesinės sėkmės... To pavydo kaustomi geriau sutiktume liežuvį nusikąsti nei pagirti kito nuopelnus. O keičiausia, kad ši pobjaurė savybė, užuot skatinusi mus į tuos pavydo objektus lygiuotis, iš jų mokytis, konkuruoti pastangomis, sumanumu ir darbštumu, verčia mus linkėti jiems nesėkmės.

▶ Žmogus, pats to neįsąjaukdamas, daugybę kartų per dieną „pozuoja“ ir angelo, ir demono portretams

siekiamo... Nesitikėkite, kad įvardysiu tiksliau, - mes juk savęs beveik nepažįstame, tad ir įvardyti daug ko negalime. O tie neįvardyti ar apskritai neįvardijami dalykai man ir atrodo visų svarbiausi. Pastebėjote, kad žodiniai žmogaus portretai įprastai būna netikslūs, abstraktūs ir neiškalbingi? Argi ne todėl, kad lieka spragos, likusios dėl tų - neįvardytųjų?

- Bet juk sakoma, kad pradžioje buvo žodis?

- Aš taip nesakau. Pradžioje buvo vaizdas. Dievo žvilgsnis buvo atsirėmęs į tamsą ir tuštumą, o jo svajose gimė vaizdas. Antraip juk nebūtų buvę priežasties tam žodžiui būti ištartam.

Mano, kaip fotografo, kredo yra dvi eilutės iš poeto Sigito Gedos eilėraščio: „Jeigu nori ką nors pasakyt nekasdieniško - pasiskolink akis iš žuvies arba paukščio“. Kai žvelgiu į tavo paukščio akimis, prieš mane neapsimesi - paukščio akims nežinomos yra žmonių koketavimo, vaidybos išraiškos priemonės, archetipai, vertinimo kategorijos, todėl joms požiūriu neįmanoma primesti. Aktorė paukščiu niekada netaps simpatiškesnė dėl to, kad garsi, o dėdulė - dėl to, kad turtingas.

Antai mūsų pačių vaikystės fotografijos... Gal ten nuotraukoje esi apsižliumbęs, gal skarele apmuturiuotas, kad ausyčių neperšaltum, gal daugybę kartų vaikystėje ketinai tą nuotrauką suplėšyti, nes gėda dėl tokios buvo?.. O argi dabar, žvelgdami į nuotrauką, galvojame apie skarelės „gėdingumą“? Ne. Dabar ta nuotrauka mums pasakoja apie visai kitus

A.Jurskis - Kauno radijo stoties įkūrėjas

Po poros metų bus minimos 90-osios Kauno radijo įkūrimo metinės. Eteris prabilo lietuviškai 1926 m. birželio 12 d. Daugiausia čia nusipelnė per 30 metų perkopęs jaunas inžinierius Lietuvos kariuomenės karininkas Alfonsas Jurskis.

Alfonsas Jurskis gimė 1894 m. rugpjūčio 4 d. Panevėžio apskritys Pumpėnų valsčiaus Akmenytės vienkiamyje, ūkininko šeimoje. Akmenytė yra visai netoli Kriklinių (Pasvalio r.), tačiau pagal dabartinę administracinę suskirstymą priklauso nebe Pasvalio, o Panevėžio rajonui. Šis vienkiamis visada priklausė Kriklinių parapijai. Akmenytės, kurioje gimė A.Jurskis, jau nebėra net dabartiniuose žemėlapiuose. Nebėra ir Jurskių sodybos. Likęs tik ažuolas ir atkuriant Nepriklausomybę pastatytas paminklas.

Anksti mirus tėvui, devynmečio Alfonso mokslinimu rūpinosi tėvo brolis Papilės klebonas, gamtos mokslų mėgėjas kun. Petras Jurskis (1862-1914). Tad A.Jurskis mokslus pradėjo Papilėje, 1905-1912 m. mokėsi Mintaujos realinėje gimnazijoje. Vėliau iškeliauvo į Peterburgą. 1912-1916 m. A.Jurskis studijavo Peterburgo politechnikos institute elektromechaniką ir studijas sėkmingai baigęs, tapo diplomuotu inžinieriumi.

1916 m. baigęs dar specialius jūrų laivyno radiomechanikų kursus tarnavo Archangelsko laivyno ledlaužiuose radiomechaniku. Atplaukęs ledlaužiu į Angliją kurį laiką liko Liverpulio radijo dirbtuvėse ir domėjosi radiotechnikos bandymais.

Jau Mintaujos gimnazijoje A.Jurskis dalyvavo slaptose lietuvių moksleivių kuopelėje, studijų metais Peterburge aktyviai reikėsi lietuvių techninės terminijos darbuose, eidavo į lietuvių studentų kultūrinius ir mokslinius sambūrius. 1917-1918 m. Archangelske padėjo tvarkyti lietuvių tremtinių reikalus. 1919 m. lapkričio 7 d. A.Jurskis iš Anglijos grįžo į Lietuvą ir įsiliejo į Lietuvos kariuomenės gretas. Kaune įstojo į Lietuvos kariuomenės elektrotechnikos batalioną ir, būdamas laisvai samdomas radijo inžinierius, organizavo elektrotechnikos dirbtuves. 1920 m. jam suteiktas karo valdininko statusas. Dalyvavo kuriant ir apibuojojant lietuviškus karo technikos terminus.

1923 m. A.Jurskis buvo išsiųstas tobulintis į Prancūziją - garsiąją Paryžiaus aukštąją elektrotechnikos mokyklą. Ten teorinių radijo žinių sėmėsi Radiotelegrafijos skyriuje, kuriam vadovavo dukart Nobelio premijos laureatė Marija Sklodovska-Kiuri (Marie Skłodowska-Curie, 1867-1934). 1924 m. diplomuotas radijo inžinierius A.Jurskis buvo pakviestas dirbti Eifelio bokšte. Ten toliau tobulino radiotechnikos žinias.

1924 m. grįžęs į Kauną A.Jurskis buvo paskirtas į Aukštuosius karo technikos kursus, ten vadovavo savo įsteigta radijo laboratorijai ir iki 1940 m. dėstė radiotechniką, elektrotechniką ir matemati-

▶ Alfonsas Jurskis (1894 08 04 - 1966 07 31)

ką. Tuos dalykus dėstė ir Lietuvos karo mokykloje.

Nuo 1926 m. gegužės Susisiekimo ministerija jį paskyrė Kauno radijo stoties viršininku. A.Jurskis radijo stotiai vadovavo nuo 1926 m. gegužės iki 1930 m. 1926 m. birželio 12 d., jam vadovaujant, ši stotis pradėjo transliacijas. 1926 m. A.Jurskiui suteiktas kapitono laipsnis. 1927-1929 m. jis buvo radijo tarybos sekretoriumi. 1927-1944 m. dėstė Kauno Vytauto Didžiojo universitete - dirbo docentu, buvo savo įsteigtos Radijo katedros vedėjas, 1940-1944 m. - Technologijos fakulteto prodekanas. A.Jurskis telkė karių ir civilių radijo mėgėjų draugijas ir joms vadovavo. Nuo 1935 m. pirminkavo nuolatinėi komisijai, kuri rūpinosi Karo muziejaus technikos skyriumi. Buvo Lietuvos jūrininkų sąjungos pirmuoju valdybos sekretoriumi. 1928 m. A.Jurskiui suteiktas majoro laipsnis. 1930 m. jis buvo paskirtas Vytauto Didžiojo Aukštųjų karininkų kursų radijo kabineto vedėju. 1934 m. A.Jurskiui suteiktas pulkininko leitenanto laipsnis, 1935 m. jis paskirtas Karo technikos valdybos tyrimų komisijos nariu. Buvo apdovanotas: Gedimino 4 laipsnio ordinu (1929) ir Lietuvos nepriklausomybės medaliu (1928). Rašė „Bangų“ savaitraštyje (skyrė „Radijo visiems“ vedėjas), paskelbė daug mokslinių straipsnių, išleido keletą knygų ir vadovėlių: „Kreipiamoji radiotelegrafija ir radiogoniometrija“, „Akustika ir patalpų įgarsinimas“, „Mūsų galinjoji radijo stotis“ (1926), „Radiotechnika. Pirmoji knyga. Radiotelegrafija“ (1927).

A.Jurskis gilią vagą išarė radiotechnikos teorijos dirvonoose

ir praktiškai atliko televizijos vaizdo perdavimo per atstumą originalius bandymus, vertinga medžiaga papildydama televizijos kūrimo pagrindus.

1940 m. spalio 3 d. A.Jurskis buvo paskirtas Raudonosios armijos Vilniaus pėstininkų karo mokyklos dėstytoju, tačiau jau gruodžio 11 d. buvo iš šių pareigų atleistas. Represijų pavyko išvengti.

▶ Alfonsas Jurskis buvo linkęs į filosofiją, buvo idealistas, estetas, domėjosi liaudies menu, pats piešė ir tapė. Lietuva ir jos likimas jam labai rūpėjo visą gyvenimą

1944 m. A.Jurskis su šeima - žmona Ona Tallat-Kelpšaitė Jurskiene bei vaikais Snieguolė Marija Ona ir Liutaveru Kazimieru, - Raudonajai armijai galutinai antrą kartą okupuojant nepriklausomą Lietuvą, pasitraukė iš Lietuvos į Vokietiją ir atsikūrė Augsburgėje, Bavarijoje. Tais tragiškais tremties metais A.Jurskis aktyviai reikėsi lietuviškoje kultūrinėje veikloje. Buvo Haunštetenos stovyklos tremtinių švietimo vadovas, 1946-1948 m. - Augsburgio aukštesniosios technikos mokyklos direktorius. Niurtingeno aukštesniojoje mokykloje dėstė radiotechniką. Tremtyje gimė dar vienas sūnus Juozas Saulius.

1946 m. A.Jurskis drauge su dr. Adolfu Šapoka (1906-1991) ir dr. Vladu Viliamu (1904-1972) įkūrė Augsburgio lietuvių „Alkos“ draugiją ir iki 1949 m. jai vadovavo, buvo Inžinierių tremtinių draugijos centro valdybos pirmininkas.

1949 m. pavasarį A.Jurskis atvyko į Ameriką ir su šeima apsigyveno Filadelfijoje. Nuo rugsėjo 1 d. buvo pakviestas eiti radiotechnikos profesoriaus pareigas Templės universiteto Technikos institute. Čia vėl atgijo jo kūrybinis ryžtas ir begalinė energija. Jis suorganizavo ir nuo 1954 m. vasario 4 d. vadovavo Amerikos lietuvių inžinierių sąjungos Filadelfijos skyriui, buvo centro valdybos pirmininkas, taip pat vadovavo Filadelfijos „Ramovės“ skyriui.

A.Jurskis rašė straipsnius Bostone leistai „Lietuvių enciklopedijai“, buvo jos elektrotechnikos skyriaus redaktorius. Bendradarbiavo Filadelfijos lietuvių „Bendruomenės balso“ radijo valandėlėse. Jo dukte Snieguolė 15 metų dirbo tų valandėlių vedėja-redaktore. A.Jurskis buvo linkęs į filosofiją, buvo idealistas, estetas, domėjosi liaudies menu, pats piešė ir tapė. Savo idealu, kelrodžiu laikė rašytoją, kanaaninką doc. Juozą Tumą-Vaižgantą (1869-1933). Nepriklausė jokiai partijai, tačiau Lietuva ir jos likimas jam labai rūpėjo visą gyvenimą. Net paskutiniai priešmirtiniai jo žodžiai buvo: „Yrai, nesiginčykime... Mums svarbiausia - Lietuva.“ 1966 m. liepos 31 d. A.Jurskis vėžio ligos pakirstas mirė. Buvo palaidotas Filadelfijoje, Priskelimo kapinėse.

Pagerbtas ir neužmirštas A.Jurskio atminimas vos atgimusioje nepriklausomoje Lietuvoje - buvusioje tėvų sodyboje, Akmenytės vienkiamyje, prie ažuolo dabar rymo liaudies meistro Jono Matulio 1989 m. išskaptuotas ažuolinis stogastulpis, menantis A.Jurskį - mokslininką, pedagogą, skaidrios minties švietėją ir mastytoją.

A.Jurskio žmona Ona Tallat-Kelpšaitė Jurskiene gimė 1895 m. Padievyčio dvare, Laukuvos valsčiuje (dabar Šilalės r.). Ji - būsimo

viškai, net ir abu broliai: Liūtaveras Kazimieras ir Juozas Saulius, iki šiol tebegyvenantys JAV (Snieguolė Marija Ona beveik po 50 metų, praleistų JAV, grįžo į Lietuvą ir čia gyvena). Kaip rašė pats A.Jurskis, jų šeimoje meilės ir šviesos buvo daug, o viso to puoselėtoja buvo Ona. Mirė O.Jurskienė jau Lietuvai tapus nepriklausoma, 1993 m. O į gimtinę sugrįžo kartu su vyru tik 2012 m. rugpjūčio 4 d. (beje, A.Jurskis gimė irgi rugpjūčio 4 d., o jo dukte Snieguolė - rugpjūčio 5 d.), Karūžiškės II dvare vyko iškilminga Alfonso ir Onos Jurskių perlaidojimo ceremonija. (Prieš tai, rugpjūčio 3 d., Kaune irgi vyko didelės išskilmės, ten buvo pagerbtas radiotechnikos pradininko Lietuvoje ir jo žmonos atminimas.) Perlaidojimo ceremonijoje dalyvavo daug giminaičių iš visų Lietuvos kraštų, Šilalės rajono savivaldybės atstovai. Pagrindinė tėvų palaikų perlaidojimo iniciatorė ir iškilnių organizatorė buvo Snieguolė Jurskytė-Akstinienė, jos vyras Domas Akstinas bei broliai Liūtaveras ir Saulius. Žinoma, daug prisidėjo ir Šilalės rajono savivaldybė.

Trumpai apie Karūžiškę II (tik neaišku, kur yra I). Ji yra labai vaizdingoje, kalvotoje Žemaitijos vietoje šalia Medvėgalio kalvos, siekiančios net 234,6 metro virš jūros lygio. Medvėgalis ir yra Karūžiškės II dvaro laukuose. Ši kalva turi dvi viršūnes: viena - aukščiausia Žemaitijos kalva, kita - Medvėgalio piliakalnis. Sovietmečiu Karūžiškės II dvaras buvo labai apleistas. Dvarą paveldėjo ir tvarko Jurskių dukra Snieguolė Jurskytė, grįžusi iš Filadelfijos - joje pragyveno 55 metus, - į gimtąjį Kauną, kurį paliko būdama 12 metų. Kaip didžiausią turtą ji parsigabeno tėvo archyvą, jo knygas, paveikslus, visa tai ji nori sutvarkyti, naujam gyvenimui prikelti savo tėvo mintis. „Tėvelis vis kartodavo: „iš Lietuvos pasitraukėme todėl, kad išliktume, o išlikti būtina tam, kad sugrįžtume. Galbūt mes nesulauksime, bet sovietų valstybė susprogs iš vidaus, ir jūs galėsite grįžti į laisvą Lietuvą.“ Tuomet tai buvo pranašiški žodžiai, bet jie išsipildė“, - rašo S.Jurskytė.

Karūžiškėje II dabar galima gėrėtis skoningai restauruotais pastatais, jaukia aplinka, švari tvenkiniu. Nieko nėra, kas rėžtų akį, viskas gražiai suderinta. Neseniai pastatytas naujas kryžius, kuris perlaidojimo dieną ir buvo pašventintas. Buvusio senojo dvaro pastato, iš kurio pajudėjo vežimas, išvežęs Jurskių šeimą į nežinią, vietoje D.Akstino iniciatyva buvo sukurta didžiulė akmenų krūva, į ją įstatytas stiebas, ant jo plevėsuoja Trispalvė.

2012 m. išėjo ir A.Jurskio knyga „Sudiev, Tėvyne, prieš pavergtoji“. Tai dienoraštis, pradėtas rašyti nuo pat išvykimo iš Karūžiškės II dienos, ten aprašomas Jurskių šeimos bei kitų lietuvių gyvenimas svetimame krašte.

Prof. habil. dr. Algirdas AŽUBALIS
Generolo Jono Žemaičio
Lietuvos karo akademija